

Yangında telef olan hayvanların veya trafikte feci bir şekilde can veren anne ve çocuğun görüntülerini izleyince -haşa- Allah'ın adaletini sorguluyor gibi hissediyorum. Bu düşünceden nasıl kurtulabilirim?

DÖRDÜNCÜ KELİME

hem ,mülküsün Onun hem ,Sen .Onundur umumen mülk ,Yani **هُ الْمُلْكُ** memlûküsün, hem mülkünde çalışıyorsun. Şu kelime, şöyle şifalı bir müjde veriyor ve diyor:"

"Ey insan! Sen kendini, kendine mâlik sayma. Çünkü sen kendini idare edemezsin. O yük ağırdır; kendi başına muhafaza edemezsin, belâlardan sakınıp levazimatını yerine getiremezsin. Öyle ise, beyhude ıztıraba düşüp azap çekme. Mülk başkasınındır. O Mâlik hem Kadîrdir, hem Rahîmdir. Kudretine istinad et; rahmetini ittiham etme. Kederi bırak, keyfini çek. Zahmeti at, safâyı bul."

"Hem der ki: Mânen sevdiğin ve alâkadar olduğun ve perişanietinden müteessir olduğun ve ıslah edemediğin şu kâinat, bir Kadîr-i Rahîmin mülküdür. Mülkü sahibine teslim et. Ona bırak; cefâsını değil, safâsını çek. O hem Hakîmdir, hem Rahîmdir. Mülkünde istediği gibi tasarruf eder, çevirir. Dehşet aldığın zaman, İbrahim Hakkı gibi 'Mevlâ görelim neyler / Neylerse güzel eyler.' de, pencerelerden seyret, içlerine girme."(1)

Zulüm, başkasının mülkündeki haksız tasarrufa denir. Oysa her şey Allah'ın mülkü olduğu ve Onun mülkünde dilediği gibi tasarruf etme hakkına sahip olduğu için, Allah'ın zulmetmesi aklen mümkün değildir. Yani mülk sahibi mülkünde dilediği gibi tasarruf etme hakkına sahiptir; üstelik bu mutlak mülk sahibi Allah ise Onun tasarrufuna zulüm demek asla mümkün olmaz.

Öyle ise meseleye adalet noktasından değil, rahmet noktasından bakmak gerekiyor. Yani "*Şu feci olaya rahmet nasıl müsaade etti?*" diye hikmetini anlamaya çalışabiliriz. Tabi her hadisenin arkasındaki mutlak hikmeti çözüp rahmet ile muvafakat ettirmemiz çok zor bir olaydır. Burada en güzel çözüm Allah'ı isimleri ile tanımak ve kainattaki tecellilerini tefekkür etmektir.

Dünya hayatı hem Allah'ın bütün isimlerinin tecelli ettiği bir merkez hem de imtihan

formatında yaratıldığı için, bir ismin galip gelip diğer isimleri egale etmesi mümkün değildir.

Mesela **Şafi** isminin tecelli edebilmesi için canlıların hasta olması gerekiyor; hastalık da sıkıntı ve meşakkat demektir. Sıkıntı ve meşakkat ise, rahmet ile bağdaşmaz, öyle ise rahmet tecellisi bir yere kadar tecelli eder, şayet mutlak tecelli etmiş olsa, diğer isimlerin tecelli etmesine müsaade etmezdi; bu da Allah'ın kainattaki muradına aykırı bir durum olurdu. Bu tarz örnekleri çoğaltabiliriz.

Öyle ise dünyada rahmete zıt gibi duran hadiseleri diğer isimlerin manaları ile anlamaya çalışmamız gerekiyor. Olaya tek ismin penceresinden bakarsak, o zaman işin içinden hiç çıkamayız.

Anne ve çocuğunun trafik kazasında ölmesi rahmet açısından acıklı gibi durabilir, ama diğer isimler açısından gayet rahmetli ve hikmetlidir. Çünkü Allah mutlak rahmet, adalet ve hikmet sahibi olduğu için, bir tarafta sıkıntı veriyor ise, başka bir tarafta rahmet yağmurlarını yağıdırıyor demektir. Belki o anne ve evladı yaşasa idi daha büyük sıkıntı ve azaplara maruz kalacaktı; Allah da o anneyi evladı ile cennet bahçelerine davet etti, bunların hepsi muhtemeldir.

(1) bk. [Mektubat, Yirminci Mektup, Birinci Makam.](#)